

До спеціалізованої вченої ради
ДФ 70.895.040 у Хмельницькому
університеті управління та права
імені Леоніда Юзькова

РЕЦЕНЗІЯ

доктора юридичних наук, професора

Бригінця Олександра Олексійовича на дисертацію

Григорія Леонідовича Карпушина на тему «Правове регулювання

збору за місця для паркування транспортних засобів»,

поданої на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії

в галузі 08 Право за спеціальністю 081 Право

Актуальність теми дисертаційного дослідження полягає у тому, що в сучасних складних умовах існування нашої держави особливого значення набуває конструктивне впорядкування вітчизняного дохідного інструментарію формування публічних фондів коштів. Саме тому пошук нових, а також забезпечення ефективності існуючих фіскальних важелів відіграє ключову роль в мобілізації фінансових ресурсів до державного і місцевих бюджетів. Одним із найбільш результативних наповнювачів місцевих бюджетів у державах Європейського Союзу є майнове оподаткування, і саме аналізом специфічного прояву такої діяльності в нашій державі займається автор презентованої роботи. Збір за місця для паркування транспортних засобів є унікальним податковим платежем, що належить і до місцевих, і до майнових податків та зборів. Водночас варто зазначити, що, незважаючи на його потенціал, аналізований пошукувачем обов'язковий платіж досі не став у нашій державі вагомим фіскальним інструментом. Не останню роль у такій оцінці паркувального збору відіграє недосконала законодавча регламентація справляння цього платежу, наявність низки прогалин і протиріч у Податковому кодексі України. При цьому, аналіз

правового регулювання збору за місця для паркування транспортних засобів не належить до пріоритетів вітчизняних науковців, окреслене питання раніше не було предметом монографічного дослідження. Відтак обрана дисертантом тема для дослідження є актуальною, а проведені дослідження є вкрай важливим для реалізації фіскальної, регулюючої і контрольної функцій паркувального збору, удосконалення його правового регулювання.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизна. Робота має високий та глибокий рівень наукового дослідження, який відповідає змісту, науковим результатам та вимогам, що висунуті для дисертаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії.

Проаналізувавши анотацію та текст дисертації, зміст публікацій Карпушина Григорія Леонідовича, можемо зробити висновок про те, що наукові положення, висновки і рекомендації, викладені у дисертації мають достатній ступінь обґрунтованості, відповідають меті та завданням роботи, що забезпечується адекватністю обраних методів дослідження.

Сформована структура дисертації дала можливість здобувачу послідовно і комплексно проаналізувати широкий спектр питань, які стосуються правового регулювання збору за місця для паркування транспортних засобів.

Мета дисертаційного дослідження визначена коректно і полягає в тому, щоб на основі здобутків фінансово-правової науки здійснити аналіз правового регулювання збору за місця для паркування транспортних засобів, визначити правову природу зазначеного платежу та його місце у вітчизняній податковій системі, розкрити специфіку податково-правового механізму вітчизняного паркувального податкового платежу, виявити вади законодавчої регламентації та розробити науково обґрунтовані рекомендації щодо вдосконалення чинного податкового законодавства. Для досягнення поставленої мети наукового дослідження було передбачено вирішення багатьох завдань, які були успішно досягнуті здобувачем. Об'єкт та предмет

дослідження визначені відповідно до встановлених вимог та дозволяють всебічно проаналізувати поставлену проблематику, не виходячи за межі наукової спеціальності.

Наукова новизна рецензованої дисертації полягає у тому, що дисертаційне дослідження є першою у вітчизняній науці монографічною працею, присвяченою податково-правовому регулюванню збору за місця для паркування транспортних засобів, пошукувачем сформульовано низку основних наукових положень і зроблено висновки, що становлять наукову новизну та практичну значимість.

Наукові положення, висновки і рекомендації, викладені у дисертації мають достатній ступінь обґрунтованості, оскільки базуються на теоретичних працях як вітчизняних, так і зарубіжних вчених – представників, насамперед, науки податкового права. Зокрема, теоретичною основою дисертаційного дослідження є наукові праці українських і зарубіжних учених у галузі адміністративного та фінансового права, історії та загальної теорії держави і права, а також теорії управління та економічної теорії. У результаті проведеного дослідження сформульовано низку наукових положень, висновків та рекомендацій, запропонованих особисто здобувачем, пропозицій щодо вдосконалення податкового законодавства України, що регламентує справляння паркувального податкового платежу.

Практичне значення одержаних результатів у науково-дослідній роботі, правотворчості, правозастосуванні та освітньому процесі достатньою мірою висвітлені у дисертації і сумнівів не викликає. Передусім практичне значення здобутих результатів полягає у можливості їх використання для вдосконалення чинного законодавства України, а також у практичній діяльності органів публічної влади (Довідка про впровадження у практичну діяльність Головного управління ДПС у Полтавській області від 28.12.2021 року № 184/10-104), тобто під час реалізації державної податкової політики, здійснення в межах повноважень, передбачених законом, контролю за надходженням до бюджетів податків, зборів, платежів. Результати

дисертаційного дослідження можуть бути використані й у освітньому процесі під час викладання навчальних дисциплін «Фінансове право», «Податкове право», підготовки та вдосконалення науково-методичного забезпечення з цих дисциплін, навчального матеріалу для семінарських та практичних занять у закладах вищої освіти, у підготовці наукових статей з окресленої тематики (Акт про впровадження у навчальний процес Чернівецького юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія» від 10.01.2022 року; Довідка про впровадження від 04.02.2022 року №33/22).

Повнота викладу положень дисертації в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації. Результати дисертації достатньо повно викладено у 11 наукових працях, зокрема у чотирьох наукових статтях, із яких три опубліковані у фахових виданнях, визначених МОН України, одна наукова стаття – у науковому періодичному виданні держави Європейського Союзу з наукового напрямку, за яким підготовлено дисертацію здобувача, семи тезах доповідей, оприлюднених у збірниках тез матеріалів міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

1. Здобувач здійснив ретроспективний правовий аналіз вітчизняного паркувального оподаткування. При цьому серед трьох критеріїв хронологічної періодизації генезису податкового законодавства України, дотичного до паркування і стоянки транспортних засобів як основну підставу темпорального поділу обрано дату прийняття компетентним органом ключового нормативно-правового акта (с.3 – 4, 24, 38 тощо). Саме цей критерій дозволяє пошукувачу виокремити умовні хронологічні (фізично-календарні) періоди та етапи. Зокрема закінчення першого етапу та початок другого етапу дисертант пов'язує з 5 червнем 1993 року, з публікацією в офіційному виданні та набуттям чинності Декрету Кабінету Міністрів України «Про місцеві податки і збори», з легальним упровадженням оподаткування паркування (включенням до переліку місцевих податків і

зборів нашої держави паркувального податкового платежу). Дійсно 5 червня 1993 року – це дата першої публікації і дата набуття чинності наведеного законодавчого акта, а от дата його прийняття – 20 травня 1993 року. Отже, на наш погляд, дисертант відійшов від обраного вектору періодизації, відповідно, таке нелогічне рішення потребує пояснення та додаткового обґрунтування, або виправлення.

2. Автор оперує в дисертаційній роботі такими правовими категоріями як «податкова система» і «система оподаткування» (с.29, 30, 35 тощо). Водночас він характеризує їх як родинні, але не тотожні поняття. Натомість науковець не проводить розмежування цих базових категорій, не виокремлює критерії, що дозволяють зафіксувати таксономічні відмінності. Вважаємо, що пошукувачу варто запропонувати власну позицію з цього питання або пристати до одного з оприлюднених в юридичній літературі підходів.

3. Досліджуючи зарубіжну практику справляння обов'язкових платежів, пов'язаних із паркуванням та/або стоянкою транспортних засобів здобувач робить висновок, що воно може переслідувати не тільки фіскальний інтерес, але й спрямовуватися на досягнення регулюючого ефекту (с.202). З реалізацією фіскальної функції податкового платежу все більш-менш зрозуміло, вона є пріоритетною. Напроти, досягнення регулюючого ефекту при справлянні паркувальних платежів не є таким простим завданням, а тому потребує уточнення та ілюстрації через наведення відповідних прикладів.

Слід зазначити, що викладені зауваження переважно мають дискусійний характер і тому суттєво не впливають на позитивну оцінку дисертаційної роботи. Вони викликані інтересом до цього дослідження, новизною та актуальністю питань, що розкриваються автором. Зміст роботи, перелік наукових публікацій доводить наукову зрілість, володіння здобувачем методикою дослідницької роботи, умінням узагальнювати досягнуті в науці результати і на основі досягнутого самостійно формулювати гіпотези, положення, висновки, які мають концептуальний характер та є основою для подальших наукових пошуків у цьому напрямку.

Загальний висновок. Дисертаційне дослідження Григорія Леонідовича Карпушина на тему «Правове регулювання збору за місця для паркування транспортних засобів», відповідає вимогам, встановленим згідно до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), пунктам 6, 7, 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, є завершеною самостійною науково-дослідною роботою, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують наукове завдання, що має істотне значення для науки податкового права, а його автор – Карпушин Григорій Леонідович заслуговує на присудження йому освітньо-наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

Рецензент

**професор кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права
Хмельницького університету управління
та права імені Леоніда Юзькова,
доктор юридичних наук, професор**

Олександр БРИГІНЕЦЬ